

21. 10. 2013

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Anonymní akcionářská struktura akciové společnosti po 1. 1. 2014

Bez ohledu na snahy politických nebo jiných iniciativ budou jistě lidé i nadále usilovat o utajení akcionářské struktury akciových společností. Aniž bych chtěl analyzovat důvody takového jevu, i když by to mohla být zajímavá úvaha, dovolím si jen nastínit, jaké změny v lidském chování mohou vyvolat poslední legislativní změny v této oblasti[1].

Nová právní úprava

Jak známo v České republice bude podle zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních korporacích (ZOK), možné od 1. ledna 2014 vydat nové akcie na majitele pouze jako zaknihované akcie nebo jako imobilizované listiny. V rámci protikorupční politiky Nečasovy vlády přijal Parlament ČR zákon č. [134/2013](#) Sb., o opatřeních ke zvýšení transparentnosti akciových společností (ZZTAS), který zákaz vydávat nové listinné akcie na majitele zavedl již od 30. června 2013[2] a zároveň stanovil pravidla, jak má být naloženo s již vydanými listinnými akciemi na majitele.

Ačkoliv dle ZZTAS jsou možné v podstatě čtyři varianty, jak naložit s již vydanými listinnými akciemi na majitele, dá se předpokládat, že některé varianty nebudou v praxi příliš populární.

Změna formy akcií z vlastní iniciativy

Jako nepoužitelná varianta se jeví změna formy listinných akcií na majitele na listinné akcie na jméno na základě rozhodnutí valné hromady akciové společnosti, a to z důvodu její nákladnosti. Zřejmě nebude mnoho důvodů, proč by akciová společnost zvolila tento postup, když ke stejné změně formy akcií dojde od 1. ledna 2014 automaticky, a to ze zákona bez jakýchkoliv nákladů. I kdyby společnost rozhodla o změně formy listinných akcií na majitele z vlastní iniciativy a nestihla všechny takové akcie vyměnit za nové listinné akcie na jméno nebo na starých listinných akciích na majitele vyznačit změnu formy, bude možné s nevyměněnými listinnými akciemi nakládat od 1. ledna 2014 pouze za podmínek platících pro listinné akcie na jméno.

Imobilizace

Neočekávám rovněž, že by preferovaným řešením byla imobilizace listinných akcií na majitele, a to nejen vzhledem k zpoplatnění imobilizace[3], ale i vzhledem ke skutečnosti, že akcie budou muset být fyzicky předány akcionářem do úschovy schovatele, který je povede na jeho jméno. Z hlediska zachování anonymity akcionářů pak bude problematická povinnost schovatele, poskytnout informace z evidence imobilizovaných listinných akcií na majitele různým orgánům a subjektům, zejména pak soudům, exekutorům, orgánů činným v trestním řízení, správci daně atd. Určitý zajímavý aspekt by mohla přinést pouze skutečnost, že při imobilizaci, nedojde ke změně formy vydaných listinných

akcií ke dni 1. ledna 2014 a k deanonymizaci akcií dojde až jejich předáním akcionářem do úschovy schovatele za účelem jejich imobilizace[4]. Za nevýhodu bude jistě považováno i to, že k převodu imobilizované akcie na majitele může dojít až zápisem na účet nového majitele.

Zaknihování akcií

Rovněž jako nepravděpodobné se jeví, že by akciové společnosti ve velkém z vlastní iniciativy rozhodovaly o změně podoby svých listinných akcií na majitele na akcie zaknihované, a to z důvodu nákladnosti a zároveň i faktu, že osoba vedoucí evidenci zaknihovaných akcií povede zaknihované akcie na majitele na účtu daného akcionáře, o čemž má taková osoba stejnou informační povinnost jako v případě imobilizovaných listinných akcií na majitele. I v případě zaknihovaných akcií na majitele nastanou účinky jejich převodu až registrací na účtu nového majitele v evidenci zaknihovaných akcií.

Dopady do praxe

Výhoda některého z dosud uvedených tří postupů může být spatřována v tom, že v rámci výměny anebo odevzdání akcií může dojít k „vytěsnění“ akcionářů, kteří nebudou dostatečně chránit svá práva, prohlášením jejich starých akcií za neplatné a prodejem nových akcií ve veřejné dražbě.

Dovolím si vyslovit hypotézu, že ve většině případů akciové společnosti zvolí čtvrtý možný postup, tj. neučiní nic a nechají tak změnit od 1. ledna 2014 ze zákona formu akcií na majitele na akcie na jméno. Přitom v důsledku této změny se společnost vůbec nemusí dozvědět, kdo jsou vlastníci akcií s takto změněnou formou. ZZTAS sice ukládá akciové společnosti povinnost vyzvat akcionáře vlastníci takové akcie, aby je předložili za účelem vyznačení změny formy, anebo za účelem jejich výměny za nové listinné akcie na jméno, ale pokud akcionáři akcie nepředloží, zdá se, že ZZTAS neukládá akciové společnosti v tomto směru žádné další povinnosti[5]. Tento postup se však neobejde bez omezení práv akcionáře, která takový akcionář není oprávněn vykonávat od prvního dne prodlení až do předložení akcií, což nemusí být v praxi zásadní problém[6].

Není zcela jasné, jak dlouho může v případě čtvrtého postupu trvat doba, po kterou nebude akciová společnost znát své akcionáře vlastníci akcie již vydané akcie na majitele. Obecně lze předpokládat, že se může jednat i o roky, a to až do té doby, než se tito akcionáři dostaví na valnou hromadu nebo soud rozhodne o zrušení akciové společnosti[7]. Přitom po celou tuto dobu mohou být dosavadní akcie na majitele libovolně převáděny pouze s tím omezením, že pokud by k převodu mělo dojít po 31. prosinci 2013, musely by být převáděné akcie opatřeny rubopisem.

Pokud by v případě čtvrtého postupu akcionáři své listinné akcie na majitele odevzdali akciové společnosti, neznamená to ještě, že by informace o vlastnictví jejich akcií byla veřejně přístupná. Přístup k takové informaci by měli kromě akciové společnosti i ostatní akcionáři ze seznamu akcionářů a stejné orgány a osoby, jako v případě imobilizovaných akcií.

Poslední uvedený postup bude v praxi zřejmě často kombinován s převodem akcií na zahraniční právní entitu s anonymní strukturou společníků[8]. Tento krok není administrativně a v řadě případů ani finančně příliš náročný[9].

Využití trustu

V současnosti je právníkou veřejností intenzivně diskutovanou otázkou možnost využití trustové struktury dle §§ 1448 a násl. zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku (NOZ). Skutečně se přitom může jednat o v praxi preferovanou variantu, i když přinejmenším v tuto chvíli spíše převládají rizika nad výhodami tohoto postupu. Především nejsou známy všechny daňové souvislosti svěřeneckého

fondy, jelikož nebyly dosud přijaté prováděcí daňové předpisy[10]. Určitá rizika lze spatřovat rovněž v novosti a neznámosti tohoto institutu, což v kombinaci s nestabilním politickým a justičním prostředím České republiky může z využití trustu dělat ruskou ruletu[11].

Jen čas ukáže, jak budou lidé na rekonstrukci v této oblasti reagovat, ale určitě vždy bude platit, že štěstí přeje připraveným :-).

Marek Švehlík,
advokát a spoluzakládající partner

[Švehlík & Mikuláš advokáti s. r. o.](#)

Purkyňova 2
110 00 Praha 1

Tel.: +420 211 222 244
e-mail: info@samak.cz

-
- [1] Předpokládejme přitom, že Parlament ČR nezešílí a neodloží účinnost rekonstrukce.
- [2] Výjimkou z pravidla jsou případy, kdy o vydání listinných akcií na majitele bylo rozhodnuto o již před 30. červnem 2013, ale akcie nebyly ke dni účinnosti ZZTAS dosud vydány.
- [3] I když v tomto směru překvapivě nepozorují žádnou významnou obchodní aktivitu bank.
- [4] Nejpozději však do 30. června 2014.
- [5] ZZTAS neukládá akciové společnosti výslovně povinnost prohlásit nepředložené listinné akcie na majitele za neplatné a prodat nové listinné akcie na jméno na účet jejich dosavadního akcionáře, jako je tomu u standardních výměn akcií.
- [6] Z neznámého důvodu tyto účinky zákonodárce modifikoval u práva na dividendu, u kterého neplatí, že jej akcionář nemůže obecně vykonávat již od prvního dne prodlení, ale omezil akcionáře pouze v čerpání dividendy, o jejímž vyplacení bylo rozhodnuto až v okamžiku jeho prodlení. Zřejmě tak bude možné anonymně vyplatit dividendy ještě za rok 2013.
- [7] Například z důvodu že nebyli zvoleni noví členové orgánů akciové společnosti namísto těch, kterým zanikla funkce.
- [8] Při převodu listinných akcií na majitele, který by se měl uskutečnit po 31. prosinci 2013, musí být akcie opatřeny rubopisem.
- [9] Zejména řešení s entitami v karibské oblasti je mnohdy levnější než pořízení tuzemské obchodní společnosti.
- [10] Dle sněmovního tisku č. 1004 vláda navrhla, aby trust měl postavení daňového rezidenta - právnické osoby s tím, že plnění ve prospěch obmyšleného pocházející ze zisku trustu by byly od daně z příjmů osvobozeny stejně jako dividendy.
- [11] Jako rizikové budou jistě vyhodnoceny ustanovení §§ 1455 odst. NOZ - jmenování správce soudem na návrh osoby s „právním zájmem“ (obdobně § 1466 NOZ), § 1458 odst. 2 NOZ - zákaz určit obmyšleného pro vlastní zisk a § 1467 NOZ - solidární odpovědnost zakladatele, správce a

obmyšleného za závazky trustu.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)